

มาตรการตามนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
การต่อต้านการให้สินบนเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑. หลักการให้สินบน

การให้สินบนเป็นปัญหาเรื้อรังที่เกิดขึ้นในทุกประเทศทั่วโลก การให้สินบนเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อการแข่งขันทางการค้า ตลอดจนความเสื่อมถอยทางสภาพสังคมและเศรษฐกิจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาดังกล่าวมายาวนานในบริบทของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การอนุมัติ การอนุญาตต่างๆ ที่มีผลประโยชน์มากมาย การกระทำความผิดกลายเป็นการกระทำทุจริตและประพฤติมิชอบ รัฐบาลกำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบถือเป็นวาระเร่งด่วนที่ทุกส่วนราชการต้องนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้บรรจุประเด็นการสนับสนุนให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลดการทุจริตและประพฤติมิชอบไว้เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐในยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) รวมทั้งเป็นเป้าหมายหลักภายใต้แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ (ด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ) และ แผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

สศช. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งของภาครัฐได้นำแนวนโยบายด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในภาครัฐไปสู่การปฏิบัติ อย่างไรก็ดีตาม ในบางแนวทาง มาตรการและกลไกปฏิบัติในบางเรื่อง เช่น การให้สินบน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เพื่อวางมาตรการและกลไกเพื่อป้องกันการรับสินบนอย่างเข้มงวดและจริงจัง ทั้งนี้ ต้องได้รับความร่วมมือ ร่วมใจจากหลายฝ่ายเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่ตั้งใจไว้ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน และภาครัฐมีความโปร่งใส ปลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนมีพัฒนาดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ และ /หรือ ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๗๓ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน ภายในปี ๒๕๘๐

นโยบายและมาตรการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

รัฐบาลกำหนดให้การป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ทุกส่วนราชการจะต้องนำไปปฏิบัติและเป็นวาระแห่งชาติเพื่อให้มีการแก้ไขและป้องกันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้เห็นผลเป็นรูปธรรมโดยมีกรอบแนวทางสำคัญในการดำเนินงานคือ

๑.๑ นโยบายคสช. เกี่ยวกับการคอร์รัปชันตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๖๙ / ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย

๑.๑.๑ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการและแนวทางป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๑.๒ การบังคับใช้มาตรการทางวินัยมาตรการทางการปกครองและมาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดและรวดเร็วกับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสังกัดที่กระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในฐานะตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

๑.๑.๓ การควบคุมกำกับดูแลการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการให้เป็นไปตาม บทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อย่างเคร่งครัด

๑.๒ นโยบายรัฐบาลที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินมีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาครัฐโดย

๑.๒.๑ การให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณะได้รวดเร็วประหยัดสะดวกทำขั้นตอนที่แน่นอน ระยะเวลาดำเนินการที่รวดเร็ว

๑.๒.๒ การให้ประชาชนผู้รับบริการประเมินระดับความเชื่อถือความพึงพอใจ

๑.๒.๓ การปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมความซื่อสัตย์สุจริตให้กับเจ้าหน้าที่ในสังกัด

๑.๒.๔ การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดภาคีเครือข่ายต่างๆเพื่อร่วมสอดส่องเฝ้าระวังตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ในสังกัดเพื่อต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ

๑.๓ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ. ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้แก่

๑.๓.๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตประชาชนไม่กระทำการทุจริตและไม่เพิกเฉยต่อการทุจริต

๑.๓.๒ บรูณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่าย

๑.๓.๓ การพัฒนาระบบบริหารเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต / การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

๑.๔ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๘๐) ได้แก่

๑.๔.๑ เป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

๑.๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

๒) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

๓) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔) กระบวนการยุติธรรม เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

๒. คำนิยาม

๒.๑ สิบบน (Bribery) หมายถึง ทرفย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เสนอว่าจะให้สัญญาว่าจะให้มอบให้การยอมรับสิบบนการให้หรือร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อกฎหมายหรือหน้าที่รับผิดชอบ

๒.๒ **คอร์รัปชัน (Corruption)** หมายถึง การทุจริตโดยใช้หรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่อำนาจและอิทธิพลที่ตนมีอยู่เพื่อคอร์รัปชันประโยชน์แก่ตนและ / หรือผู้อื่น รวมถึงการเลือกที่รักมักที่ชัง การเห็นแก่ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง กินสินบนฉ้อราษฎร์บังหลวงและความเป็นธรรมอื่นๆที่บุคคลใดใช้เป็นเครื่องมือในการลิตรอนความเป็นธรรมและความถูกต้องตามกฎหมายของสังคม

๒.๓ **ทรัพย์สิน** หมายถึง ทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาไว้ได้ เช่น เงิน ทรัพย์สิน บ้าน รถยนต์ หุ่น

๒.๔ **ประโยชน์อื่นใด** หมายถึง การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ เป็นต้น

๒.๕ **บุคลากรของ สศช.** หมายถึง ข้าราชการพนักงานราชการลูกจ้างและจ้างเหมาบริการ สศช.

๓. ขอบเขตการบังคับใช้

๓.๑ นโยบายฉบับนี้บังคับใช้กับบุคลากร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ สศช. ทุกระดับ

๓.๒ นโยบายฉบับนี้ใช้กับคู่สัญญา ที่ปรึกษา หรือบุคคลใดที่กระทำการในนาม สศช. โดยจะนำไปปฏิบัติกับบุคคลดังกล่าวตามนโยบายนี้เท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ ตามความเหมาะสม

๔. บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง

๔.๑ ผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการขึ้นไปทุกท่านมีหน้าที่ควบคุม สนับสนุน และขับเคลื่อนการปฏิบัติตามนโยบายนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรับสินบน การทุจริตและประพฤติมิชอบที่อาจเกิดจากกระบวนการปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน รวมถึงให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการต่อต้านการทุจริต การรับสินบน การทุจริตและประพฤติมิชอบไปยังคู่สัญญา ที่ปรึกษา หรือบุคคลใดที่กระทำการในนามของ สศช.

๔.๒ ผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการขึ้นไปทุกท่านมีหน้าที่รับผิดชอบทำให้มั่นใจว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนได้ตระหนักถึงและมีความเข้าใจนโยบายฉบับนี้ โดยได้รับการอบรมอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ และจะต้องปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการต่อต้านการรับสินบน การทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔.๓ บุคลากร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ สศช. จะต้องศึกษาและปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับนโยบายฉบับนี้ กรณีมีข้อสงสัยหรือพบเห็นการฝ่าฝืนนโยบายฉบับนี้จะต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชาหรือรายงานผ่านศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการ หรือศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สศช.

๔.๔ คู่สัญญา ที่ปรึกษา หรือบุคคลใดที่กระทำการในนามของ สศช. สศช. จะปฏิบัติกับบุคคลดังกล่าวนี้ให้สอดคล้องกับนโยบายฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้นและในภายหลังความสัมพันธ์ตามความเหมาะสม รวมทั้งจะต้องให้ความร่วมมือในการตรวจสอบหรือให้คำมั่นในการต่อต้านการรับสินบน การทุจริตและประพฤติมิชอบ

๕. แนวทางปฏิบัติในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๕.๑ บุคลากรของ สศช. ต้องปฏิบัติตามนโยบายนี้ โดยไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการรับหรือให้สินบนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

๕.๒ บุคลากรของ สศช. จะต้องไม่เรียกร้อง จัดหา หรือรับสินบนเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ของ สศช. หรือประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ สศช. หรือประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับตน ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว เพื่อนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในลักษณะอื่นใด

๕.๓ บุคลากรของ สศช. จะต้องไม่เสนอว่าจะทำให้ หรือสัญญาว่า จะทำให้หรือรับสินบนจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนหรือบุคคลอื่นใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่และกฎหมาย

๕.๔ เมื่อผู้ใดพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นการให้หรือรับสินบนจะต้องรายงานผู้บังคับบัญชาหรือตามช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการ หรือ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สศช. โดยทันที

๕.๕ สศช. คำนึงถึงความเป็นธรรมและปกป้องเจ้าหน้าที่ที่ปฏิเสธการรับหรือให้สินบน โดยจะไม่ดำเนินการลบต่อเจ้าหน้าที่ผู้ขึ้น และจะดำเนินการตามประกาศสำนักงานฯ เรื่อง วิธีการร้องเรียน หลักเกณฑ์คุ้มครองผู้ร้องเรียนและแนวทางการเยียวยาความเสียหายของผู้ถูกร้องเรียน สศช. อย่างเคร่งครัด

๕.๖ สำหรับการจัดซื้อจัดจ้าง ห้ามมิให้มีการรับหรือให้สินบนในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างทุกชนิด การดำเนินการต้องเป็นไปอย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์ ตรวจสอบได้ เป็นไปอย่างถูกกฎหมายและถูกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๕.๗ การดำเนินการใดๆ ตามนโยบายนี้ให้ใช้แนวปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ และนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ สศช. ตลอดจนแนวทางปฏิบัติอื่นใดที่ สศช. เห็นสมควรกำหนดในภายหลัง เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายนี้

๖. การกระทำที่ต้องพึงระวัง กรณีที่มีความเสี่ยงสูงในการให้หรือรับสินบน

การกระทำได้ต่อไปนี้เป็นการกระทำที่มีความเสี่ยงสูงต่อการให้รับสินบน ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๖.๑ ค่าอำนวยความสะดวก

ค่าอำนวยความสะดวก หมายถึง ค่าใช้จ่ายจำนวนเล็กน้อยที่จ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้ให้ไม่มีเจตนาให้เพื่อจูงใจให้เจ้าหน้าที่รัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงเวลากระทำ

๖.๒ การรับบริจาค

การบริจาคหรือให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย เพื่อช่วยผู้ด้อยโอกาสหรือเพื่อนร่วมสังคม แต่ทั้งนี้และทั้งนั้น การบริจาคอาจเป็นการกระทำที่เป็นช่องทางให้เกิดการรับสินบนได้ ดังนั้น การรับบริจาคจึงต้องดำเนินการให้ถูกกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร หรือนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นต้น

๗. การฝ่าฝืนนโยบาย

๗.๑ สศช. จะดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่บุคลากร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ สศช. ผู้ฝ่าฝืนการปฏิบัติตามนโยบายนี้ รวมถึงผู้บังคับบัญชาโดยตรงที่เพิกเฉยต่อการกระทำผิดหรือรับทราบว่ามี การกระทำผิด แต่ไม่ดำเนินการจัดการให้ถูกต้อง และหากฝ่าฝืนนโยบายนี้เป็นการหรือนำไปสู่การกระทำทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดทางอาญาโดยเจตนา สศช. จะดำเนินการตามกฎหมาย รวมถึงการดำเนินการทางคดีอาญาด้วย

๗.๒ ในกรณีที่คู่สัญญา ที่ปรึกษา หรือบุคคลใดที่กระทำการในนาม สศช. ฝ่าฝืนการปฏิบัติตามนโยบายนี้ สศช. จะพิจารณาดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือสัญญาจ้างแล้วแต่กรณี และหากการกระทำนั้น ทำให้ สศช. เสียหาย สศช. จะดำเนินการตามกฎหมายด้วย

๘. การกำกับติดตามและสอบทาน

๘.๑ สศช. จะจัดให้มีการตรวจสอบหรือประเมินมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมในการต่อต้านการให้สินบนและประพฤติมิชอบ

๘.๒ สศช. จะจัดให้มีการทบทวนและนโยบายฉบับนี้ หรือนโยบายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามความเหมาะสม หรืออย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างมีนัยสำคัญ